

Lieksan kaupunginhallituksen lupajaoston lausunto Savo-Pielisen jätelautakunnan jätetaksaluonnoksista 2024

Kaupunginhallituksen lupajaosto 09.11.2023 § 79
731/02.05.00.00/2023

Valmistelija

Elinvoimajohtaja

Savo-Pielisen jätelautakunnalla on käsittelyssä vuoden 2024 alussa voimaan tulevat jätetaksat. Jätetaksoissa määritellään maksut jätehuoltopalveluille, jotka kunnallinen jäteyhtiö Jätekuikko Oy järjestää. Käsiteltävänä ovat seuraavat taksat:

1. Kunnan ensisijaiselle järjestämisvastuulle kuuluvan jätehuollon taksa, joka koskee kotitalouksien sekä kuntien hallinto- ja palvelutoiminnan jätehuoltopalveluja;

2. Kunnan toissijaiselle järjestämisvastuulle kuuluvan jätehuollon taksa (TSV-taksa), joka koskee mm. yrityksille tarjottavia jätehuoltopalveluja.

Savo-Pielisen jätelautakunta on kokouksessaan 12.10.2023 päättänyt asettaa jätetaksaluonnokset yleisesti nähtäville ja lisäksi päättänyt varata asiassa kunnalle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle mahdollisuuden antaa lausunto taksojen muutoksista 13.11.2023 mennessä.

Uudet jätetaksat tulevat voimaan 1.1.2024.

Savo-Pielisen jätelautakunta on kirjeessään 13.10.2023 perustellut jätetaksamäärittelyjä ja niiden muutoksia seuraavasti:

Taksaperiaatteet ja muutosten perusteet

Jättemaksuilla katetaan kaikki kunnallisen jätehuollon kustannukset. Kustannusvastaavuuden toteuttamisen lisäksi taksalla pyritään ohjaamaan jätelain mukaisesti etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon. Tämän vuoksi taksassa on entiseen tapaan kevennetty niiden toimintojen ja palvelujen maksuja, joiden katsotaan edistävän etusijajärjystä. Yksittäinen jättemaksu ei näin ollen ole aina kustannusvastaava, vaan kustannusvastaavuus muodostuu taksan mukaisten jättemaksujen kokonaisuudesta.

Taksan ohjaavuus toteutuu käytännössä siten, että kiinteistöllä syntyvän jätteen määrä ja kierrätysaktiivisuus vaikuttavat tyypillisesti jättemaksujen tasoon. Kustannusvastaavuuden periaatteen vuoksi huolehditaan kuitenkin samalla siitä, että kaikki asiakkaat osallistuvat jätehuollon yleisen palveluverkoston kustannuksiin ja maksuilla saadaan katettua riittävästi kunkin asiakkaan jätehuoltopalvelujen kuluja.

Jättemaksuihin esitetään taksoissa paikoin korotuksia. Maksujen korotustarvetta aiheuttaa erityisesti jätteenkäsittelykustannusten kasvu. Lisäksi palveluverkoston muutokset ja yleinen kustannusten nousu vaikuttaa maksutasoon. Suunniteltujen taksamuutosten myötä kotitalouksien jätehuoltopalvelujen kustannuksiin tulee tyypillisesti noin 0,50–1,00 euron korotus kuukausitasolla.

Perusmaksut

Asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjen perusmaksuilla katetaan jäteneuvonta ja viestintä sekä kaikkien kotitalouksien käytössä oleva palveluverkosto, kuten lajitteluasemien rakenteet ja ylläpito, Jätekukon ekopisteet, poistotekstiilien keräys sekä vaarallisten jätteiden vastaanotto. Lajitteluasemien rakenteiden kustannukset nousevat, kun itsepalvelun mahdollistamia rakenteita toteutetaan vähitellen. Lisäksi viestinnän ja neuvonnan kustannukset ovat kasvaneet, kun laajenevat lajitteluvelvoitteet edellyttävät yhä monimuotoisempaa tiedottamista.

Kustannusten nousun vuoksi vakituisten asuntojen perusmaksua esitetään korotettavaksi 2,50–3,00 euroa vuodessa. Vapaa-ajan asuntojen perusmaksua esitetään korotettavaksi eurolla vuodessa.

Sekajäteastioiden tyhjennysmaksut

Sekajäteastioiden tyhjennysmaksuilla katetaan sekajätteen keräyksen, kuljetuksen ja energiahyödyntämisen kustannukset sekä Jätekukon yleiset kustannukset. Lisäksi sekajätteen maksuilla katetaan biojätteen käsittelyn kustannukset, jotta biojäteastian tyhjennyshinta saadaan pidettyä kierrätyksen edistämiseksi sekajätettä edullisempänä.

Sekajätteen tyhjennyshinnan kuljetusosuutta ei koroteta, mutta käsittelyosaa on nostettava sekajätteen energiahyödyntämisen kustannusten nousun vuoksi. Kun jätettä poltetaan, ei energiasta saatavilla tuloilla saada katettua aiheutuvia menoja, vaan niitä on katettava jätemaksuilla. Kun sähkön hinta on laskenut, yhä suurempi osa kuluista maksetaan jätemaksuilla. Kustannuksia on aiheuttanut myös Riikinvoimalla sattunut laiterikko, jonka vaikutukset jatkuvat vielä alkuvuoden 2024. Sekajätteen käsittelyosaan vaikuttaa myös yleisten kustannusten nousu.

Sekajäteastioiden tyhjennyshintoihin on tulossa kustannusmuutosten vuoksi astiakoon mukaan noin 3–9 %:n korotus. Sekajätteen aluekeräyspisteiden käyttömaksut nousevat hieman vähemmän, noin 2 %.

Kierrätettävien jätteiden tyhjennysmaksut

Biojätteen sekä muovi-, kartonki- ja lasipakkausten sekä metallin tyhjennysmaksuilla katetaan kierrätettävien jätteiden keräyksen ja kuljetuksen suorat kustannukset. Hinnat ovat sekajätteen tyhjennyshintaa alemmat, koska Jätekukon yleiset kustannukset, kuten hallinnon ja asiakaspalvelun kulut kohdistetaan yksistään sekajätteen maksuihin. Näin taksalla kannustetaan kierrätettävien jätteiden erilliskeräykseen.

Biojäteastioiden hinnoittelua esitetään muuttavaksi niin, että kotitalouksille otetaan käyttöön eri tyhjennyshinnat 140 ja 240 litran jäteastialle. Aikaisemmin näiden eri kokoisten biojäteastioiden tyhjennyshinta on ollut sama. Muutoksella pyritään siihen, että jätemaksu vastaa paremmin syntyvää biojättemäärää, kun biojätteen erilliskeräysvelvoite laajenee suurissa taajamissa pienimpiin taloyhtiöihin ja omakotitaloihin.

Pienimmän 140 litran biojäteastian tyhjennyshintaa esitetään laskettavaksi 11–12 % ja samalla isomman 240 litran jäteastian tyhjennyshintaa esitetään nostettavaksi 5 %.

Taksassa on käytössä kaikille pakkausjätelajeille yhtenäinen, keskimääräinen tyhjennyshinta. Pakkausjätteiden kuljetuskustannuksiin on tullut muutoksia, kun kuljetukset on kilpailutettu uudelleen. Muovi- ja

kartonkipakkausten tyhjennyskustannuksiin on tullut paikoin korotusta, mutta toisaalta lasi- ja metallipakkausten tyhjennyskustannukset ovat laskeneet. Kun otetaan huomioon kaikkien pakkausjätelajien keräyksen kokonaisuus ja se, että pakkausten tuottajayhteisöt maksavat kunnallisille jäteyhtiöille vuonna 2024 ensimmäisen kerran kompensatiota pakkausjätteiden jätehuollosta, ei tyhjennysmaksuja ole tarvetta nyt nostaa.

Muut maksut

Jätetaksoissa on määritelty maksut myös lisäpalveluille, lajitteluasemien pienkuormille ja jätekeskuksella vastaanotettaville suuremmille jäte-erille. Suurin osa lisäpalvelumaksuista säilyy ennallaan. Lajitteluasemien pienkuormamaksut pidetään kotitalouksilla ennallaan, muilla asiakkailla maksuihin on tulossa korotusta. Jätekeskuksen vastaanottomaksuista iso osa säilyy ennallaan, osaan on tulossa korotusta.

Jättemaksut yrityksille ja muille julkisyhteisöille kuin kunnille

Jätekukko tarjoaa kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämistä vastuun perusteella palveluja mm. yrityksille, valtiolle ja seurakunnille, jos ne eivät saa tarvitsemaansa palveluja yksityisiltä jätehuoltoalan yrityksiltä. Näillä asiakkailla muutokset jäteastioiden tyhjennyshinnoissa ovat pääosin yhtenäiset kotitalousasiakkaiden kanssa. Maksut ovat kuitenkin osin kotitalouksien maksuja korkeammalla, koska kunnan toissijaiselle vastuulle kuuluvien asiakkaiden maksuja ei kompensoida muilla maksuilla. Näin ollen biojäteastian tyhjennyshinnat ovat kalliimmat ja niitä nostetaan biojätteen käsittelykustannusten nousun vuoksi. Kuljetuskustannusten muutosten vuoksi muovi- ja kartonkipakkausten tyhjennyshintoja korotetaan, mutta lasipakkausten ja metallin tyhjennyshintoja lasketaan.

Lieksan kaupunginhallituksen lupajaoston lausunto Savo-Pielisen jätelautakunnalle jätetaksaluonnoksista:

Lieksan kaupunginhallituksen lupajaostolla ei ole huomauttamista jätetaksaluonnoksiin. Polttoaineen ja muiden kustannusten nousu, lajitteluasemien itsepalvelupisteisiin tehtävät investoinnit ja lisääntynyt monikanavaisen tiedottamisen tarve ymmärrettävästi vaikuttavat myös jätehuollon kustannuksiin. Jätelain mukaisesti kaikki kunnallisen jätehuollon kustannukset on rahoitettava jätemaksuilla. Tämän vuoksi jätetaksojen korottaminen on perusteltua jätehuolto- ja ympäristöpalveluiden toimivuuden takaamiseksi.

Jätetaksahinnoittelulla ja tiedottamisella tulee kannustaa siihen, että jätehuolto- ja ympäristöpalveluja käyttävä asiakas voi vaikuttaa omien kustannusten nousuun etenkin syntyvän jätteen määrää vähentämällä, biojätteet lajittelemalla sekä muut kierrätettävät jätteet sekajätteen seasta pois lajittelemalla. Lisäksi asiakas voi tarkastella omia jätehuolto- ja ympäristöpalveluja sekä päivittää ne vastaamaan todellista tilannetta.

Jätetaksan ohjaavuutta kannattaa edelleen kehittää mahdollisuuksien mukaan siihen suuntaan, että se kannustaisi yhä enemmän etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon sekä huolelliseen lajitteluun ja jätteen haitallisuuden vähentämiseen.

Päätösehdotus	Kaupunginhallituksen lupajaosto päättää antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon Savo-Pielisen jätelautakunnan jätetaksaluonnoksista.
Päätös	Kaupunginhallituksen lupajaosto päätti antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon Savo-Pielisen jätelautakunnan jätetaksaluonnoksista.
Jakelu	Savo-Pielisen jätelautakunta
Lisätietoja	Rakennustarkastuspäällikkö Jorma Sarkkinen, p. 040 1044 790, sähköposti jorma.sarkkinen(at)lieksa.fi